

З'їзди, конференції, наради

ҐРУНТОВІ РЕСУРСИ: ВЧОРА, СЬОГОДНІ, ЗАВТРА

(XI ДЕЛЕГАТСЬКИЙ З'ЇЗД ҐРУНТОЗНАВЦІВ ТА АГРОХІМІКІВ УКРАЇНИ)

З 17 по 21 вересня 2018 р. на базі Харківського національного аграрного університету імені В.В. Докучаєва відбувся черговий XI з'їзд ґрунтознавців та агрохіміків України під девізом «Ґрунтові ресурси: вчора, сьогодні, завтра». Організатори з'їзду — Громадська організація «Українське товариство ґрунтознавців та агрохіміків», Національна академія аграрних наук України, Національний науковий центр «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського», Харківський національний аграрний університет імені В.В. Докучаєва.

Головні завдання з'їзду — підвести підсумки роботи Товариства за 4 роки, оцінити його діяльність щодо збереження й охорони ґрунтових ресурсів, розробити дієві заходи їх охорони та збалансованого використання з урахуванням міжнародного досвіду.

З вітальними промовама при відкритті з'їзду 18 вересня виступили: А.С. Заришняк — віце-президент — головний учений секретар Національної академії аграрних наук України, І.П. Яцук — Генеральний директор Державної установи «Інститут охорони ґрунтів України», Ю.В. Колмик — головний спеціаліст Департаменту агропромислового розвитку Харківської обласної державної адміністрації, Р.М. Шелудько — перший проректор Харківського національного аграрного університету імені В.В. Докучаєва, Takashi Kosaki — обраний президент Міжнародного союзу ґрунтознавців, представники делегацій Білорусі, Молдови, Румунії, Польщі, Узбекистану — М.М. Цибулько, Т.Г. Лях, В. Ціцей, Сзатанік-Клос Алісія, Т.І. Хамзіна.

З пленарною доповіддю «Підсумки діяльності Громадської організації «Українське товариство ґрунтознавців та агрохіміків» у 2014–2018 рр. і актуальні завдання на перспективу» виступив Генеральний секретар Товариства, академік НААН С.А. Балюк. Він наголосив, що Україні як ніколи потрібні дієві заходи зі збереження унікального ґрунтового покриву, який є запорукою подальшого розвитку держави, її безпеки і благополуччя. У зв'язку з цим, перед Товариством стоять важливі завдання координації наукових досліджень, розробки конкретних рекомендацій з управління ґрунтовими ресурсами, налагодження зв'язків між науковцями, суспільством і бізнесом з метою оптимізації державної стратегії сталого розвитку в сфері землекористування. У ході пленарного засідання заслухано ще 10 проблемних доповідей, у тому числі щодо діяльності Міжнародного союзу ґрунтознавців (Takashi Kosaki), сучасного стану підвищення родючості ґрунтів Білорусі та Молдови (М.М. Цибулько, Т.Г. Лях).

Під час роботи секції заслухано і обговорено 104 доповіді.

Учасники секції «Управління земельними ресурсами, генезис, географія, класифікація, картографування, ГІС-технології, нормативне забезпечення» акцентували увагу на невизначеності на державному рівні класифікації, діагностики, номенклатурного списку ґрунтів, сучасних методів класифікації агровиробничих груп. Обговорювали необхідність поглиблення досліджень з дистанційного зондування ґрунтів, використання ГІС-технологій для великомасштабних обстежень і картографування, посилення

взаємодії ґрунтознавців різних інституцій для покращання рівня досліджень, створення в Україні єдиної геоінформаційної ґрунтової системи, що дасть змогу інтегрувати вітчизняні дослідження в світове наукове середовище.

Науковці секції «Еволюція властивостей ґрунтів, моніторинг за станом, технології раціонального землекористування» запропонували осучаснити модернізацію методик та інструментарій визначення показників якісного стану ґрунтів. Слід вважати пріоритетним напрям на інтеграцію України в міжнародні програми у галузі моніторингу, охорони та управління ґрунтовими ресурсами, впроваджувати у навчальний процес сучасне поняття «родючості» та системного управління нею, визначити позицію ґрунтознавців у питанні «земля — товар».

Доповідачі секції «Меліорація, рекультивація, охорона ґрунтів від ерозії та техногенного забруднення» акцентували увагу на: стратегії хімічної меліорації кислих ґрунтів; застосуванні різних технологій зрощення та їх впливові на сольовий баланс, водний, поживний режими ґрунтів; оцінюванні продуктивних екосистемних послуг засолених і солонцевих ґрунтів за їх меліорації; використанні моделі WEQ для кількісної оцінки вітрової ерозії, магнітної сприятливості ґрунтів для точного землеробства та визначення еродованості ґрунтів; системі оцінювання техногенно забруднених ґрунтів за вмістом важких металів та їх реабілітації.

На секції «Агрохімічне забезпечення сучасного землеробства» обговорювали питання застосування компостів для мінімізації дефіциту органічних добрив, удосконалення методів рослинної, ґрунтової діагностики, розробки обладнання для експрес-діагностики, мінімізації домінування азоту в структурі внесених мінеральних добрив, що порушує оптимальне співвідношення N:P:K та спричиняє дефіцитний баланс елементів живлення, переваги локального застосування добрив і меліорантів, використання азотних добрив у фактичних об'ємах за дефіцитного балансу азоту в ґрунті, що не приводить до забруднення річкових вод нітратами (в рамках

імплементції Нітратної директиви).

Головними питаннями секції «Гумусовий стан ґрунтів, органічне землеробство, біологія ґрунтів» були: динаміка гумусового стану за беззмінної культури; інформаційні аспекти ґрунтового гумусу; рухомість мікроелементів залежно від групового складу гумусу; системи удобрення із залученням відновлюваних і місцевих ресурсів; вплив різних систем удобрення та гербіцидів на мікробіологічну активність ґрунту, створення бази даних біологічних властивостей ґрунтів, як складової Національної ґрунтової інформаційної системи України.

За підсумками роботи з'їзд прийняв Резолюцію, де наголошено на проблемі збереження ґрунтових ресурсів і подолання їх деградації, яка потребує комплексного розв'язання в організаційній, інформаційній, технологічній і фінансовій сферах. Визначено основні пріоритетні напрями діяльності Товариства на перспективу, а саме:

- посилення роботи з органами центральної виконавчої влади, місцевого самоврядування з удосконалення ґрунтоохоронного законодавства в Україні, його гармонізації з європейськими нормами;
- сприяння координуванню діяльності зі створення національної ґрунтової інформаційної системи, оновленню інформації про ґрунти, забезпечення її доступності та об'єктивності;
- науковий супровід прийняття та виконання загальнодержавної та регіональних програм з охорони ґрунтів і земель;
- організація роботи з гармонізування національної класифікації та номенклатурного списку ґрунтів України із третьою версією класифікації WRB, адекватне представлення інформації про ґрунти України у глобальних базах даних;
- сприяння веденню Державного земельного кадастру та земельно-оцінювальних робіт, забезпечення верифікації даних про ґрунти;
- участь у реформуванні національної системи моніторингу довкілля в частині моніторингу ґрунтів з урахуванням сучасних європейських і світових практик;
- ініціювання перегляду та удосконалення системи гранично-допустимих концентрацій забруднюючих речовин у ґрунтах,

методики бонітування ґрунтів, агрохімічної паспортизації сільськогосподарських угідь;

- недопущення скорочення мережі стаціонарних польових дослідів, координування роботи з їх програмно-інформаційного забезпечення;

- сприяння впровадженню у виробництво нових наукових розробок у сфері ґрунтознавства, агрохімії та охорони ґрунтів, ґрунтоохоронних технологій та систем керування родючістю;

- ініціювання створення сучасного аналітичного центру якості ґрунтів на базі ННЦ «ІґА імені О.Н. Соколовського»;

- звернення до Міністерства освіти

і науки України щодо збільшення на факультетах природничого напрямку обсягу годин для вивчення ґрунтознавства та агрохімії, включення до переліку спеціальностей галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» спеціальності «Агроґрунтознавство та охорона ґрунтів» на освітніх рівнях «бакалавр» і «магістр».

Прийнято звернення до Президента України П.О. Порошенка, Голови Верховної Ради України А.В. Парубія, Прем'єр-міністра України В.Б. Гройсмана, Секретаря РНБО України О.В. Турчинова щодо підтримки ініціатив, спрямованих на охорону та збереження ґрунтів України.

С.А. Балюк
*академік НААН,
Генеральний секретар
Громадської організації
«Українське товариство
ґрунтознавців та агрохіміків»*

М.М. Мірошніченко
*доктор біологічних наук,
заступник Генерального
секретаря ГО «УТґА»*

Г.Ф. Момот
*кандидат сільськогосподарських наук,
учений секретар ГО «УТґА»*